

W kręgu
dawnej
polszczyzny

VI

Redakcja
Maciej Mączyński
Ewa Horyń
Ewa Zmuda

Wydawnictwo Naukowe
Akademii Ignatianum
w Krakowie

2018

© Akademia Ignatianum w Krakowie, 2018

Publikacja sfinansowana przez
Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie

Recenzenci
prof. dr hab. Krystyna Kleszczowa
dr hab. Bożena Sieradzka-Baziur, prof. IJP PAN i AIK

Projekt okładki i stron tytułowych
Joanna Panasiewicz

ISBN 978-83-7614-398-9

Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków
tel. 12 39 99 620
wydawnictwo@ignatianum.edu.pl
<http://wydawnictwo.ignatianum.edu.pl>

Dystrybucja: Wydawnictwo WAM
tel. 12 62 93 254-255 • faks 12 62 93 496
e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

Spis treści

Wstęp	7
Leksyka i semantyka	
Krystyna Kowalik Właściciel ziemski i nazwy pokrewne w języku polskim w świetle wybranych opracowań leksykograficznych	11
Izabela Kuśnierek Nazwy pierwiastków i związków w dziewiętnastowiecznej nomenklaturze chemicznej	35
Agata Kwaśnicka-Janowicz Wokół analizy filologicznej dawnego tekstu – czy jest staropolska <danniza>?	49
Jolanta Migdał Słownikowe dzieje nazw świętyń chrześcijańskich	65
Liubou Padporynava Motywacje semantyczne polskich i łużyckich fitonimów ze rdzeniem *svin-	75
Jana Raclavská Nazwy rzemiosł i rzemieślników w dawnej polszczyźnie cieszyńskiej	85
Krzysztof Waśkowski Dzieje polskiego dubletu leksykalnego pokój i mir	95
Wioletta Wilczek Leksyka związana z rodziną w dawnej prasie górnośląskiej	111

Urszula Wójcik Koń jaki jest, każdy widzi – wyraz <i>koń</i> (i formy pokrewne) w polskiej leksyce i onomastykonie	125
Język tekstów	
Joanna Duska <i>Język potoczny we Fraszkach Jana Kochanowskiego</i>	141
Violetta Jaros <i>Językowe sposoby wartościowania w tekstach publikowanych na łamach „Monitora”</i>	155
Jolanta Klimek-Grądzka Pierwszym obowiązkiem każdego Polaka-Osadnika jest niezapominanie języka polskiego – <i>publikacje emigracyjne wobec języka polskiego (XIX/XX w.)</i>	173
Katarzyna Konczewska <i>Nazwy roślin w cyklu Elizy Orzeszkowej Ludzie i kwiaty nad Niemnem</i>	191
Katarzyna Sornat <i>Rozrywka i zabawa we fraszkach Wacława Potockiego</i>	215
Jowita Żurawska-Chaszczevska <i>O porównaniach z komponentem odsyłającym do antyku w twórczości Józefa Korzeniowskiego</i>	235

Wstęp

Zamierzenie zasygnalizowane w I tomie *W kręgu dawnej polszczyzny* (Kraków 2016), by z publikacji obejmującej refleksję nad polszczyzną do 1939 roku uczynić wydawnictwo cykliczne, zostało zrealizowane. W roku 2016 wydaliśmy tomy trzeci i czwarty, obecnie do rąk Państwa trafiają kolejne tomy – piąty i szósty. Zgromadziliśmy w nich 31 artykułów naukowych, w których badacze z wielu ośrodków akademickich zaprezentowali wyniki swoich analiz. Ich wspólną treścią jest historyczna polszczyzna, poddawana oglądowi z różnorodnych perspektyw – najliczniej reprezentowane są zagadnienia leksykalne oraz badania nad językiem tekstów, w dalszej kolejności – badania polszczyzny religijnej, dawnej frazeologii i paremiologii, onomastyki i składni. Nie zabrakło też refleksji ogólnej – o relacjach pomiędzy historią języka a gramatyką historyczną (równorzędnosc/podrzędność) oraz o zależności językowego sygnalizowania podmiotu wypowiedzi od etapu ewolucji dyskursu naukowego.

Wszystkim Autorom składamy serdeczne podziękowania za złożone do druku studia. Wyrazy szczególnej wdzięczności za wnikliwą lekturę tekstów oraz cenne uwagi, które znacząco podniosły rangę naszej publikacji, kierujemy do Pań Recenzentek – prof. dr hab. Krystyny Kleszczowej i prof. dr hab. Bożeny Sieradzkiej-Baziur.

Sześć tomów z cyklu *W kręgu dawnej polszczyzny*, zawierających 104 artykuły naukowe, pokazało, iż prace nad dawnym

językiem prowadzone są w wielu polskich ośrodkach badawczych. Cieszy szczególnie fakt, że tę tematykę podejmują ludzie nieraz bardzo młodzi, którzy rozpoczynają dopiero żmudne wydeptywanie naukowych ścieżek. Pozwala to mieć nadzieję, iż tradycja badań historycznojęzykowych będzie kontynuowana, a wyniki tych prac pozwolą nam spojrzeć na rozwój języka polskiego z szerokiej perspektywy.